

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002821

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Педан Таміла Валентинівна

2. Tamila V. Pedan

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6855-1920

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 19-06-2026

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Історія)

Місце роботи здобувача: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ТВОРЦІ ЗМІН

Код за ЄДРПОУ: 45204407

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13545

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31, 18.71, 18.09, 18.09.09

Тема дисертації:

1. Творчість сучасних майстрів петриківського розпису як репрезентація української культурно-мистецької ідентичності
2. Creative Activity of Contemporary Petrykivka Painting Masters Abroad as a Representation of Ukrainian Cultural and Artistic Identity

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню феномену петриківського розпису кінця XX — початку XXI століття як динамічної художньої системи та ключового компонента репрезентації української культурно-мистецької ідентичності. У праці вперше системно проаналізовано творчість сучасних майстрів, які працюють в Україні та за її межами, з акцентом на трансформаційних процесах, зумовлених набуттям розписом статусу нематеріальної спадщини ЮНЕСКО (2013) та викликами російсько-української війни. Наукова новизна ґрунтується на залученні ексклюзивних авторських інтерв'ю, що дозволило дослідити сучасний стан розпису крізь призму особистого досвіду митців та визначити актуальні механізми культурної дипломатії. У роботі простежено еволюцію петриківського малярства від народного промислу до системи

візуальної репрезентації держави, де традиційні техніки адаптуються до вимог інокультурного середовища. Встановлено, що віртуозність «перехідного мазка», імпровізаційність та домінування білого тла є художнім вираженням таких рис національної ідентичності, як кордоцентризм та прагнення до свободи. Доведено, що під впливом суспільно-політичних викликів відбулося переосмислення традиційної іконографії: образи калини та маку трансформувалися у символи вшанування пам'яті захисників, Козак Мамай постає охоронцем культурного простору, а Берегиня та жар-птиця — алегоріями відновлення держави. У дослідженні запропоновано типологію стратегій репрезентації мистецтва за кордоном через розмежування «діаспорного» та «експортного» векторів. Діяльність представників діаспорного напрямку (К. Криволап, М. Малярєнко, О. Черьомушкіна) характеризується активною стилістичною адаптацією, використанням нетипових мотивів (екзотична флора, мариністика) та технологічним новаторством, зокрема застосуванням УФ-фарб. Натомість експортний вектор (Г. Назаренко, В. Тимошенко, Т. Чорна, Л. Зоркіна) зосереджений на збереженні академічного канону, його монументалізації та інституційній репрезентації на рівні дипломатичних місій. Досліджено високий рівень інтермедіальності розпису, що виявляється в його інтеграції у fashion-індустрію, дизайн інтер'єрів та цифрове мистецтво (NFT). Окрему увагу приділено ролі глобальних маркетплейсів (Etsy) та соціальних мереж як новітніх механізмів подолання стереотипів про народний промысел та забезпечення прямої комунікації зі світовою аудиторією. Важливим складником міжнародної промоції визначено інтерактивні практики — майстер-класи та арттретрити (О. Черьомушкіна, Л. Зоркіна), які трансформують навчання в імерсивну практику психологічного розвантаження та занурення в український контекст. Виявлено, що репрезентація традиції реалізується на офіційно-дипломатичному, академічному та корпоративному рівнях, а також через діяльність Українських домів як культурних хабів. Особливу роль розпис відіграє в умовах вимушеної міграції, де заняття під керівництвом провідних майстринь набувають ознак арттерапії, сприяючи збереженню ідентичності та подоланню ізоляції. У дослідженні підсумовано, що поєднання виставкової діяльності з освітніми форматами забезпечує активне поширення петриківського малярства у глобальному просторі, підтверджуючи його статус універсальної візуальної мови. Результати роботи мають практичне значення для викладацької практики, музейної справи та розробки стратегій культурної дипломатії України.

2. This dissertation is a comprehensive study of the Petrykivka painting phenomenon from the late 20th to the early 21st century as a dynamic artistic system and a key component in representing Ukrainian cultural and artistic identity. For the first time, the work provides a systematic analysis of contemporary masters working both in Ukraine and abroad, focusing on the transformation processes triggered by the inscription of the painting onto the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (2013) and the challenges of the Russo-Ukrainian war. The scientific novelty is grounded in exclusive original interviews, which enabled an exploration of the current state of the craft through the lens of the artists' personal experiences and identified current mechanisms of cultural diplomacy. The study traces the evolution of Petrykivka painting from a folk craft to a system of visual national representation, where traditional techniques adapt to the requirements of foreign cultural environments. It establishes that the virtuosity of the "transition stroke" (perekhidnyi mazok), improvisation, and the dominance of the white background serve as artistic expressions of national identity traits such as cordocentrism (center-of-the-heart philosophy) and the pursuit of freedom. The research demonstrates that socio-political challenges have led to a reinterpretation of traditional iconography: images of viburnum and poppies have been transformed into symbols honoring the memory of defenders; the figure of Kozak Mamay emerges as a guardian of cultural space; and the Berehynia and Firebird serve as allegories of national restoration. The study proposes a typology of overseas art representation strategies by distinguishing between "diasporic" and "export" vectors. The activities of the diasporic direction (K. Kryvolap, M. Maliarenko, O. Cheriomushkina) are characterized by active stylistic adaptation, the use of atypical motifs (exotic flora, seascapes), and technological innovation, such as the use of UV paints. In contrast, the export vector (G. Nazarenko, V. Tymoshenko, T. Chorna, L. Zorkina) focuses on preserving the academic canon, its monumentalization, and institutional representation within diplomatic missions. Furthermore, the study explores the high level of intermediality in the painting, evident in its integration into the fashion industry, interior design, and digital art (NFTs). Particular attention is

paid to the role of global marketplaces (Etsy) and social networks as modern mechanisms for overcoming stereotypes about folk crafts and ensuring direct communication with a global audience. Interactive practices—workshops and art retreats (O. Cheriomushkina, L. Zorkina)—are identified as vital components of international promotion, transforming learning into an immersive practice of psychological relief and immersion into the Ukrainian context. The research reveals that the representation of the tradition is implemented at official-diplomatic, academic, and corporate levels, as well as through the activities of "Ukrainian Houses" acting as cultural hubs. The painting plays a special role in the context of forced migration, where sessions led by leading masters take on art-therapeutic qualities, helping to preserve identity and overcome isolation. The study concludes that the combination of exhibition activities with educational formats ensures the active expansion of Petrykivka painting in the global space, confirming its status as a universal visual language. The results of the work have practical significance for teaching, museum studies, and the development of Ukraine's cultural diplomacy strategies.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Педан Т. Творчість мисткині петриківського розпису Ольги Черьомушкіної в Німеччині. Українська академія мистецтва. 2025. № 38. С.140-146. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-38-16>
- Денисюк О., Педан Т. Творчість майстрів петриківського розпису як репрезентація української культурно-мистецької ідентичності: історіографічний аспект. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2024. Т.1. № 80. С.84-94. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/80-1-12>
- Педан Т. Творчість української мисткині петриківського розпису Катерини Криволап у Канаді. Fine Art and Culture Studies. 2024. № 2. С. 92-98. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-2-12>
- Педан Т. Творчість мисткині петриківського розпису Марини Маляренко в українській діаспорі. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. Випуск 5. С. 94-99. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2023.5.10>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: результати дослідження можуть бути використані у викладацькій практиці, при написанні узагальнюючих праць з історії українського мистецтва, у музейній та виставковій діяльності, а також для розробки стратегій культурної дипломатії.

Охоронні документи на ОПІВ:

Літературні та художні твори

Всі досліджувані у дисертації твори використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами №2849-IX від 13.12.2022, № 2974-IX від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору без згоди автора.

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Юріївна
2. Olha Y. Denysiuk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8196-8608

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабій Надія Петрівна
2. Nadiia P. Babii

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9572-791X

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: HGD-0482-2022;
<https://scholar.google.com/citations?user=xHiDqmMAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юр Марина Володимирівна

2. Maryna V. Yur

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3487-1480

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пітеніна Валерія Євгеніївна

2. Valeriia Y. Pitenina

Кваліфікація: д.філософ, 023

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6303-051X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солярська-Комарчук Ірина Олегівна

2. Iryna O. Soliarska-Komarchuk

Кваліфікація: к. філос. н., доцент, 09.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3229-9153

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Селівачов Михайло Романович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Селівачов Михайло Романович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Сьомак Оксана Юріївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна